

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

«Blüchers» banemann i bronse

50 år
FRIGJØRINGS-
JUBILEET

110334



ETTERKOMMERE - Det var på tide at han fikk sin statue. For Oscarsborgs kommandant hadde det tatt etter krigen, fortalte Astrid Holm og Finn Eriksen, henholdsvis oldebarn og barnebarn av Birger Eriksen på Oscarsborg i går.

Oscarsborgs kommandant i 1940, oberst Birger Kr. Eriksen, ble i går hedret med en statue på den kjente festningen i Drøbakundet.

**CATO GUHNFELDT
KNUT SNARE (foto)**

Det er 55 år siden Oscarsborg vant sitt første og siste slag. Likevel har festningen sin plass i 50-årsfeiringen av frigjøringen. Og i går fikk mannen som med sin ordre om lid senket krysseren «Blücher», oberst Birger Kr. Eriksen, omsider sin statue i bronse. Statuen av Oscarsborgs kommandant fra 1940 er utført av billedhuggeren Egil Dahlin fra Drøbak. Kong Harald avduket statuen. Mannen som opplevde at to etterkrigskommissjoner stilte spørsmål ved hans ordre om lid, er «tilbake» i sin festning.

Hap hadde ikke det som for etterkrigstidens norske offiserer er kjent som «Plakaten på veggen», minnet kong Harald om i sin tale. «Men oberstens ordre om lidgiving reddet Kongehuset, Regjeringen og Stortinget fra å havne i flendens vold. Det er derfor høyst betimelig at oberst Birger Eriksens betydning markeres med denne statue her på Oscarsborg Festning».

På var mer enlig enn Astrid Holm fra Hamar og Finn Eriksen fra Kolbotn, henholdsvis oldebarn og barnebarn av kommandanten.

Han hadde det tørt etter krigen. Det var til og med spørsmål om han skulle stilles for krigsrett. Birger Eriksen døde i 1958 som en knekt mann. Det var på tide at han fikk sin statue, sa de to etterkommerne.

5000 gjester

I nærvær av over 5000 gjester, inkludert 138 krigsveteraner, gjorde kong Harald strandhugg midtfjords i drønnen fra en 21 skudds salut. Under en knallblå maihimmel plydte motortorpedobåten KNM «Ravn» Kongen fra Søndre Akershus kai til Oscarsborg. Om bord i andre MTB'er ut fra

Oslo fulgte statsminister Gro Harlem Brundtland, forsvarsminister Jørgen Kosmo og stortingspresident Kirsti Kolle Grøndahl.

En æresgarde på 96 mann fra Bolerne Port og musikk av Marinemusikken møtte æresgjestene på festningsplassen. Etter velkomstord fra festningskommandanten, kommandørkaptein Tor Hovland, og tale av stortingspresidenten, la kong Harald ned en krans på minnetavlen med navn over 20 fallne kystartillerister. Deretter ble kong Harald den fjerde kongen i rekken til å signere sitt navn på fjellet i Kongelunden.

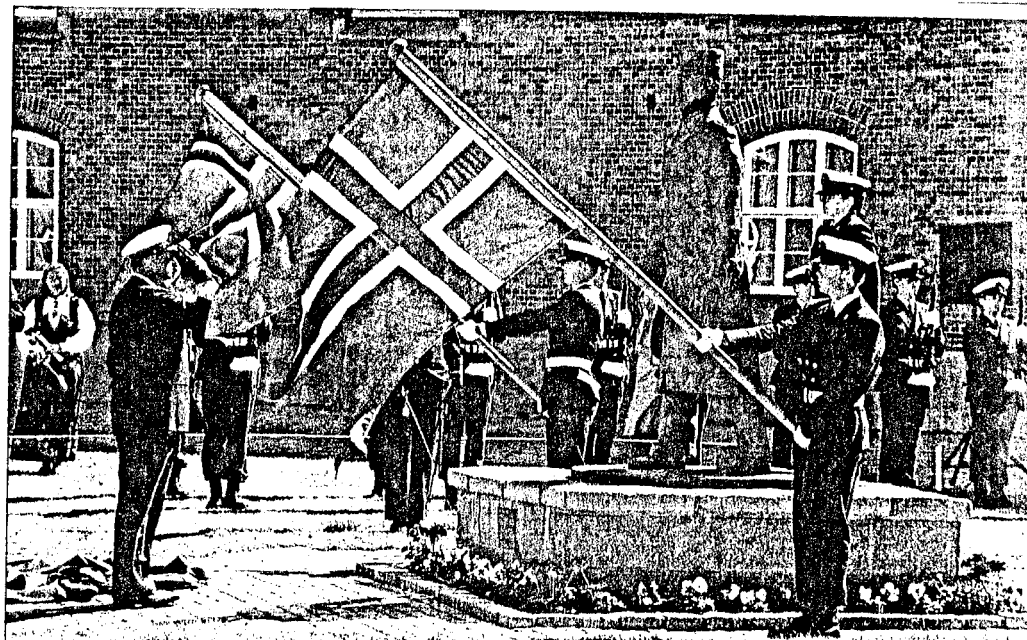
Heiste flagget

Med originale og nytrykte armbind, merker og medaljer, fikk så veteranene møte kong Harald. I ordresalen håndhilste Kongen på samtlige, som takk for deres innsats.

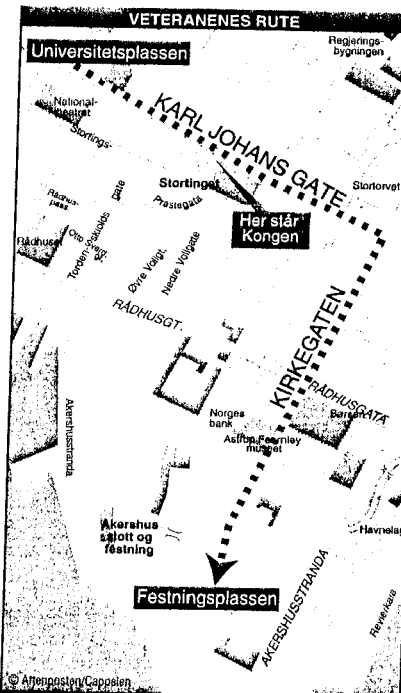
«Det var jo litt spennende i maldagene 1945, for vi visste ikke om den tyske kommandanten ville slippe oss i land, fortalte 85-årige Helge Askautrud fra Drøbak. I 1945 var han en av over 200 mann som overtok festningen. «Men vi måtte i land og heise det norske flagget. For daværende kronprins Olav skulle selle opp fjorden til Oslo dagen etter».

Etter at kong Harald besøkte i Oscarsborgs nyåpnede festningsmuseum og inspiserte de siste restaureringsarbeider, gled KNM «Ravn» fra land med Kongen om bord. I samme øyeblikk lød toner av «Ja, vi elsker» ut over sjøen. Og det fra et høyst uventet hold; fra et orkester på akterdekket av den russiske destroyeren «Besstrashny» som samtidig passerte festningen på vei til Oslo. Det hele var heit tilfældig.

Verden har sannelig forandret seg, lød det ettertenksomt fra festningskommandant Hovland.



KONGELIG HONNØR: Med ord og honnor ga kong Harald sin hyldelse til Oscarsborgs Festnings kommandant, oberst Birger Eriksen, som i går fikk sin statue i borggården.



Jubileumsfeiringen direkte på NRK TV

NRK TV sender direkte fra hovedarrangementene i morgen formiddag.

Klokken 09.50: Fredsmarkeringen i Stortinget, veteranparaden på Karl Johan og Regjeringens minnehøytidelighet på Akershus Festning blir sendt i sin helhet. I løpet av den to og halv time lange formiddagssendingen blir det også glimt fra feiringen i inn- og utland. Denne sendingen går i sin helhet i reprise fra klokken 12.50 lørdag 13. mai.

Klokken 19.30: Rett etter Dagsrevyen blir festforestillingen i Oslo Spektrum sendt i sin helhet. Den varer i en og en halv time.

Klokken 22.15: TV2 sender et kongelig fredsshow fra London. Sissel Kyrkjebø og Rowan Atkinson er blant underholdningskrefte.

I tillegg til senderne fra jubileumsarrangementet blir det flere dokumentarprogram og filmer i NRK, TVNorge, TV+ og TV3.